

[1943, po 25. októbri. Londýn.] — Zpráva náčelníka Štábu pre vybudovanie brannej moci gen. Miroslava ministrovi dr. H. Ripkovi o rokovaniach čs. vojenských predstaviteľov s britskými a sovietskymi činiteľmi o pomoc pre povstanie na čs. území v poslednej fáze vojny.¹

1. Na podzim r. 1942 jsem zahájil jednání s britskými činiteli o pomoc pro povstání ve vlasti. Jednání bylo vedeno s maj. gen. Gubbinsem, přednostou úřadu SOE (Special Operations Executive).²

Toto jednání pokračovalo na jaře r. 1943 a dne 15. července jsem předložil gen. Gubbinsovi zpracovaný požadavek. Tentýž požadavek jsem předložil Lt. Gen. Grassetovi, inspektoru spoj. vojsk, aby informoval o našich požadavcích příslušné činitele War Office.

Předmětem našich požadavků bylo:

a) Připraviti ruční pěchotní zbraně (pušky, Tommy-guny, l. kulometry, ruční granáty, minometry), střelivo a trhaviny pro nejméně 10 000 osob, v případě možnosti až pro 50 000 osob; pokud možno z ukořistěného německého materiálu.

b) Zajistiti dopravu těchto zbraní a střeliva letectvem počínaje dnem povstání a v době tří až šesti dní po počátku povstání a složit je do určitých míst padáky.

c) Vycvičiti potřebný počet osob v paravýcviku a zajistiti jejich odeslání do vlasti jako parašutistů, jednak před povstáním, jednak v době povstání;

d) účast našeho letectva k podpoře povstání činností na našem území a k dopravě materiálu do vlasti;

e) konečně podle možnosti aby se britské Královské letectvo zúčastnilo bojovou činností podpory povstání na našem území.

Na toto podání jsme dostali od gen. Gubbinse odpověď, pokud se týče bodů a) a b) dne 24. července, ve které činí příslib pomoci odvislým od těchto předpokladů:

— že oznámíme početní stavy a rozmístění domácích organizovaných tajných skupin, pro které jsou zbraně určeny;

— že rozkaz k zahájení povstání bude dán z Londýna, nikoliv aby povstání bylo provedeno podle uznání a rozhodnutí domácích činitelů.

Tyto požadavky nebylo možno splniti a ač bylo několik jednání o těchto věcech,³ nedošlo dosud k sblížení názorů a pomoc proto nebyla ani přislíbena ani zajištěna.

¹ Dokument má nadpis „Zpráva o jednáních s britskými a sovětskými činiteli o pomoc“, nie je datovaný, ani označený menom adresáta. Rukopisná poznámka v záhlaví „k 247 taj.“ ukazuje na súvislosť s nasledujúcim zápisom vo vojnovom denníku operačného oddelenia ŠVBM: „1. 12. 43. President republiky rozhodl: Chceme doma co nejrychleji vybudovat svoji vlastní armádu. Jejím hlavním úkolem bude očistit stát od nacistů (Němců). V této akci spoléháme na pomoc sovětů. V zájmu věci by bylo, aby se Angl. a Amer. této naší vnitřní akce nezúčastnili, vzhledem na pravděpodobný nesouhlas částí jejich veřejnosti. — Pan pres. považuje za nutné, aby Britové byli stručně informováni o čs.-sovětských vojenských jednáních, která už jsou v proudu (plk. Píka).

Proto stát. min. Z. V. Dr. Ripkovi odeslán přepis (čj. 247/taj. 3 A odd. 43—čj. 5298/taj. I. odb. MNO) obsahující informaci pro velvysl. Nicholse, že čs. voj. místa pro vých. část ČSR jednají s SSSR o pomoc při povstání (paraskupiny, zbraně a let. bombardování). K tomu připojena příloha informující speciálně Dr. Ripku a jen pro něho určená“. (SÚA Praha, O 61-19-9/63.) Z datovania záznamu a z textu dokumentu vyplýva, že šlo o informáciu náčelníka ŠVBM pre ministra Ripku, ktorá bola napsaná medzi 25. 10. a 1. 12. 1943.

² Vid' tiež dokument čis. 17.

³ Vo vojnovom denníku operačného oddelenia ŠVBM je nasledujúci záznam o rokovaní min. Ingra s gen. Gubbinsom: „6. 9. 43. Konána rozmluva min. N. O. gen. Ingra s Mjr. gen. Gubbinsem SOE za prítomnosti gen. Miroslava a pplk. Perkinse z SOE. — Min. N. O. sdělil gen. Gubbinsovi, že počty ani rozmístění sil doma podle posledního stavu nemůže dát. Jednalo se též

Ad c) došlo rozhodnutí britského gen. štábu dne 25. října 1943, že části brigády bude možno použití, pokud to dovolí její úkol, jako parašutistů pro domov. Jinak že je snahou sloučiti brigádu jako celek co nejdříve na našem území.

Ad d) a e) jsem podal přímo náčelníku let. štábu C. A. M. Portalovi požadavek o uvolnění našeho letectva pro podporu povstání, o dopravu vyžádaných zbraní a dále materiálu potřebného pro činnost letectva na našem území britským letectvem a konečně o bojovou účast britského letectva v povstání na našem území. Odpověď nedošla vzhledem ke krátké době od podání.

Tím tedy zůstáváme bez rozhodnutí britských činitelů, zda můžeme počítat s požadovanou výzbrojí pro pomoc povstání doma a s jeho dodáním na domácí půdu.⁴

2. Vojenští činitelé SSSR častěji se dotazovali, zda bychom měli potřebu a zájem o jejich pomoc pro činnost na našem území v příhodný okamžik; tyto dotazy jsme ponechávali bez odpovědi, počítajíc s pomocí britskou.⁵

Když jsme nedostali uspokojující odpověď od britských činitelů, uložil jsem našemu vojenskému zástupci v Rusku dne 10. srpna 1943, aby zahájil s ruskými vojenskými činiteli jednání o jejich pomoc pro naše území.⁶ Položené požadavky

a) Zajistiti ruční pěchotní zbraně a jejich dopravu letecky na naše území tak jako v požadavcích ad a) a b) k Britům.

b) Provést parašutistický výcvik určitého počtu osob z brigády.

c) Zasaditi brigádu na směr vedoucím do východní části našeho území za tím účelem, aby jí bylo možno použití pro podporu povstání doma.

d) Zajistiti dodání těžkých zbraní pěchotních pro jednotky čs. armády na Slovensku.

e) Zajistiti dodání, jak to dovolí dopravní podmínky, pokud možno nejdříve výzbroje pro 5 až 6 divízi, z toho pro jednu motorizovanou, pro dvě tankové a pro dvě až tři pěší divize.

f) Bojová účast ruského letectva při povstání na našem území.

Tyto požadavky bude uplatňovati také prezident republiky při svých jednáních v Rusku. Podle dosavadních zpráv ruští voj. činitelé se staví k našim požadavkům lадně.

Mir.

SÚA Praha. D 20-32-36/38-40. Koncept(?). Strojopisný priepis.

o volbě doby a rozkazu k povstání: gen. Gubbins zdůrazňoval nutnost uvést domácí akci v soulad s operacemi spojenců — tudíž ji zahájit na rozkaz z Londýna. Diskusi se došlo k závěru, že rozkazem je spíše míněno určení lhůty dopředu, v níž by měly být ukončeny přípravy doma i za hranicemi. Plk. Perkins požadoval, aby bylo možno prohlédnout zamýšlené plány, aby byla jistota, že pomoc (míněny zbraně) se dostane skupinám, kde si jí přejeme mít. *Bylo dohodnuto, že budou prohlédnuty plány jednotlivých skupin a že budou doplňovány podle zpráv od zprav. skupin.* Zápis viz čj. 168/taj.-3 A odd." (SÚA Praha, O 61-19-9/52.)

⁴ Vo vojnovom denníku, o ktorý sme nútení sa opierať, lebo nie je zatiaľ možné opierať sa o úplný materiál londýnskeho čs. MNO, je záznam, ktorý nás informuje o ďalšom priebehu korešpondencie v predmetnej veci: „14. 12. 43. *Dopis ministra N. O. div. gen. Ingra generálu Nye-ovi, British Comp. Gen. Staff* — čj. 261/taj. 3 odd. uložený u 3 A skup. — Dopis ad I. obsahuje vylíčení čs. požadavků na pomoc při povstání od Vel. Británie (zvl. zbraně a paraskupiny) s tím, že v jednání nastala stagnace, neboť gen. Gubbins setrvává na stanovisku, že napřed potřebuje údaje o síle a umístění a plánu akce voj. skupin doma a že podmínkou je vyvolat povstání pokynem z Londýna, kterážto dvě podmínky gen. Ingr nemůže splnit. — Ad II, že sov. vládní místa se tázala, zda by čs. vláda reflektovala na pomoc z SSSR při naší domácí akci. Peněvadž akční radius brit. letectva zasahuje jen histor. země, čs. vláda žádala SSSR o analogickou podporu na Podk. Rusi, Slovensku a na vých. Moravě, že odpověď sovět. hl. štábu je pozitivní. — Ad III, že dle došlých zpráv slov. armáda hodlá provést státní převrat a podpoří i event. akci do hist. zemí, že lze předpokládat dle posl. zpráv z domova, že se podaří znovu vybudovat spojení mezi dom. organizacemi v hist. zemích. To že by bylo uspišeno vysláním paraskupin. — Ad IV, že by rád znal stanovisko brit. hl. št. zvl. ve věci dodání zbraní pro povstání." (SÚA Praha, O-61-19-9/65.)

⁵ Takéto vyhlášení nenajdeme v explicitnej forme už v žiadnom dokumente londýnskej čs. emigrácie. Je príznačné, že vyše 3/4 roku jednali orgány čs. MNO s britskými úradmi (a tiež s americkými, ako vyplýva z dokumentu čís. 8) a až vtedy, keď tieto rokovania boli neúspešné, obracajú sa na Sovietsky sväz. Dokument je súčasne závažným svedectvom o britskej politike.

⁶ Vid' dokument čís. 15.